

KUTSESTANDARD

Valgusmeister, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Valgusmeister, tase 6	6

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Valguskujundus	Valguskujundaja, tase 6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Valgusmeistri töö eesmärk on sündmuse nähtavaks tegemine ja vastava optimaalse lahenduse leidmine valgustuse kvaliteetseks esitamiseks ja valgusrežiis salvestamiseks. Tema töö on valgusrežiis salvestamine ja töötlemine. Valgusmeister vastutab nii loominguks kui tehniliselt siseinterjööri ja välivõtete valgusefektide saavutamise eest läbi valguse paigutuse, tugevuse ja värvilahenduste. Ta teeb koostööd lavastaja, valguskujundaja (teater), operaatori, režissööri ja kunstnikuga (film ja televisioon). Valgusmeister orienteerub valgustuse iseärasustes ja väljendusvahendites. Ta leiab sobiva tehnoloogilise lahenduse, kasutades erinevaid seadmeid ja arvestades looduslikke ning tehnilisi tingimusi. Valgusmeister on võimeline lahendama mittestandardseid olukordi ja looma positiivse suhtluskeskkonna. Ta võib töötada kollektiivi liikmena, vabakutselise loovisikuna jne. Vajalik on pidev enesetäiendamine.</p> <p>Valgusmeister saab spetsialiseeruda valguskujundajaks, kes töötab välja sündmuse valguskujundamise kontseptsiooni ja loob valgusrežiis.</p> <p>Lisaks valgusmeistrile tegutseb kutsealal ka valgustaja, tase 4, kes teeb vajadusel lihtsamaid hooldusi (nt lambivahetus, aegunud värvifiltrite vahetus), monteerib/demonteerib valgustehnikat vastavalt etteantud joonistele ning töötab artisti jälgiva valgustehnikaga.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Valgustustehnika planeerimine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Riputusplaani koostamine. 2. Energiavõimsuste jaotamine valgustustehnika seadmete planeerimisel. 3. Juhtsignaali jagunemise planeerimine. 4. Seadmete loetelu koostamine. 5. Joonestamistarkvara kasutamine. <p>A.2.2 Töötamine valguspuldiga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valguspuldi ja seadmete adresseerimine (patch). 2. Valguspiltide sisestamine ja töötlemine. 3. Valgusrežiis taasesitamine. <p>A.2.3 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seadmete paigaldamine. 2. Seadmete suunamine. 3. Seadmete säilitamine.

4. Seadmete hooldamine. 5. Seadmete transportimine. A.2.4 Sündmuse teenindamine 1. Seadmete järelevalve. 2. Jälgimisprojektori kasutamine. 3. Seadmete ringipaigutamine sündmuse ajal. 4. Eriefektide kasutamine. 5. Probleemidele lahenduse leidmine.
Spetsialiseerumisega seotud tööosad
Valguskujundus A.2.5 Valgusreži loomine 1. Sündmuse sisu ja eesmärgiga tutvumine. 2. Kontseptsiooni väljatöötamine. 3. Valgustehniliste vahendite valimine ja paigutamine sündmusepaigas. 4. Valgusreži/piltide koostamine ja salvestamine. 5. Valgustusreži/pildi dokumentatsiooni vormistamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Tööaeg sõltub proovide ja etenduste/sündmuste ajast, töötatakse ka õhtuti/öösi ja nädalavahetustel. Töö võib toimuda nii siseruumis kui vabas õhus ja on vahelduva iseloomuga. Töö on kõrgendatud ohuga (nt töötamine kõrgustes, raskuste tõstmine), võib esineda kokkupuudet tervistkahjustavate faktoritega (nt tolm, müra, alavalgustatud keskkond). Vastavalt tööülesandele võib esineda sundasendis töötamist. Takistuseks valgustajana töötamisel võivad olla nägemis- ja/või kuulmisvaegused, piiranguid tööülesannete täitmiseks seab epilepsia põdemine.
A.4 Töövahendid
Valgusaparatuur, valguspult, arvuti.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Töös on olulised loovus, teenindusvalmidus, analüüsivõime, pingetaluvus, vastutustunne, tulemusele orienteeritus, algatusvõimelisus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Valgustusmeistriks saab õppida õppeasutuses või kutsealal töötades ja end täiendades.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Valgusalajuht, valguskujundaja, valguspuldioperaator, valgusmeister.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Valgusmeister, tase 6 põhikutse taotlemisel tuleb tõendada kompetentsid B.2.1 – B.2.4 ja läbiv kompetents B.2.6. Spetsialiseerumisel valguskujundaja, tase 6 kutsele tuleb lisaks tõendada kompetents B.2.5.
B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Valgustustehnika planeerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Koostab tehnika riputusplaani, arvestades seadmete mehhaanilisi koormusi, kandevõimet ja jagunemist riputus-/toetuspunktide vahel.	

<p>2. Koostab optimaalse kaabelduse plaani (energiajaotusplaani), arvestades seadmete energiavõimsuste tarbimist ning lähtudes olemasolevatest energiaressurssidest. Vajadusel muudab valgusrežiid/pilti, säilitades võimalikult täpselt sündmusele loodud valgusrežiid plaani.</p> <p>3. Koostab optimaalse signaali jaotusplaani (sh konverterid ja signaalijagajad), lähtudes vajalikust kanalite arvust.</p> <p>4. Koostab sündmuse valgustamiseks vajalike seadmete loetelu.</p> <p>5. Kasutab oma töös joonestamistarkvara.</p>	EKR tase 6
<p>B.2.2 Töötamine valguspuldiga</p> <p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Sünkroniseerib valguspuldi ja seadmed.</p> <p>2. Sisestab valguspildid valguspulti, vajadusel töötleb neid.</p> <p>3. Taasesitab valgusrežiid, lähtudes kokkulepitud kontseptsioonist.</p>	EKR tase 6
<p>B.2.3 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine</p> <p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Juhendab seadmete paigaldamist, vajadusel paigaldab seadmed vastavalt joonistele (paigutusplaani, signaali jaotusplaani ja energia jaotusplaani) ja arvestades ohutusnõudeid (nt ettenähtud turvatrossid, riputuskonksud). Veendub seadmete töökorras olekus.</p> <p>2. Juhendab seadmete suunamist, vajadusel suunab seadmed vastavalt suunanimekirjale/-plaanile ja valguskujundaja juhendamisele.</p> <p>3. Juhendab ja kontrollib seadmete säilitamist, vajadusel säilitab seadmed selleks ettenähtud kohas ja viisil (nt transportkastid, ladu), arvestades ohutusnõudeid ja tootja nõudeid.</p> <p>4. Juhendab ja kontrollib seadmete hooldamist, vastutab seadmete korrektse ja õige hooldamise, sh tarkvara uuendamise eest (nt tootja nõuded, asutuses kehtestatud hooldusjuhend).</p> <p>5. Tagab seadmete turvalise pakendamise seadmete transportimiseks, lähtudes juhenditest, ohutus- ja tootja nõuetest, vajadusel juhendab pakendamist.</p>	EKR tase 6
<p>B.2.4 Sündmuse teenindamine</p> <p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Hindab rikke kõrvaldamise vajadust, vajadusel ja võimalusel kõrvaldab sündmuse ajal tekkinud rikked, sh valguspuldis.</p> <p>2. Kasutab sündmuse jooksul jälgimisprojektorit, lähtudes sündmuse kontseptsioonist.</p> <p>3. Paigutab seadmed sündmuse ajal ümber, lähtudes kontseptsioonist ja paigutusplaanist.</p> <p>4. Vajadusel kasutab sündmuse ajal eriefektide seadmeid (nt tossumasin, mullimasin, vahumasin), lähtudes kasutusjuhenditest.</p> <p>5. Leiab sündmuse ajal tekkinud valgustust puudutavatele probleemidele lahenduse.</p>	EKR tase 6

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Valguskujundus	
<p>B.2.5 Valgusrežiid loomine</p> <p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Tutvub sündmuse sisu ja eesmärgiga.</p> <p>2. Osaleb lavastusmeeskonna liikmena aktiivselt sündmuse kontseptsiooni väljatöötamises.</p> <p>3. Valib valgustehnilised vahendid, lähtudes sündmuse sisust, koostab paigutusplaani.</p> <p>4. Koostab valgusrežiid/pildid, lähtudes lavastusmeeskonna kokkulepitud kontseptsioonist, ja salvestab selle, lähtudes sündmuse stsenaariumist.</p> <p>5. Vormistab valgustusrežiid/pildi dokumentatsiooni - mõõtkava arvestav paigutusplaani, suunanimekiri/-plaani, valguspiltide nimekiri selgitavate märgetega.</p>	EKR tase 6

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

<p>B.2.6 Valgusmeister, tase 6 kutset läbiv kompetents</p> <p>Tegevusnäitajad:</p>	EKR tase 6
---	-------------------

1. Arendab oma tööalaseid teadmisi ja oskusi. Hoiab end kursis erialase terminoloogiaga ja tehnoloogiliste uuendustega, jagab oma teadmisi kolleegidega. Kasutab ära arengu- ja koolitusvõimalused.
2. Kasutab korrektset suhtluskeelt ja erialast, sh ingliskeelset terminoloogiat. Kasutab ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 1 Keelte oskustasemetete kirjeldused).
3. Kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloome ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused) ning erialast tarkvara.
4. Töötab hästi situatsioonides, mis nõuavad avatust uute ideede ja kogemuste suhtes. Läheneb olukordade ja probleemide lahendamisele innovaatseliselt ja loovaalt. Talub ebamääraseid olukordi ja situatsioone ning oskab ära kasutada neist tulenevaid positiivseid võimalusi.
5. Reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt. Reageerib muutustele ja kohaneb nendega hästi. Analüüsib ebaõnnestumisi ja oskab eksimustest õppida. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida.
6. Kohaneb meeskonnaga ja loob meeskonnavaimu. Vajadusel koostab meeskonna, delegerib töö asjakohaselt ja õiglaselt. Loob alluvatele arenguvõimalusi ja juhendab neid nende töö tegemisel. Teeb koostööd kolleegidega, arvestades organisatsiooni struktuuri ning erinevate üksuste funktsioone ja pädevust. Osaleb positiivse töökeskkonna loomises. Täidab oma rolli meeskonna liikmena. Probleemide ilmnemisel teavitab vahetat juhti.
7. Arvestab protsesside ja tegevuste finantsilist poolt. On täpne ja kasutab ressursse (nt aeg, töövahendid) efektiivselt. Tagab ressursside leidmise ja optimaalse kasutamise. Peab kinni kellaegadest ja tähtaegadest ning kontrollib nendest kinnipidamist. Võtab vastutuse projektide, tegude ja inimeste eest. Planeerib ette tegevusi ja projekte ning arvestab võimalike muutustega.
8. Järgib oma töös tuleohutuse ja elektriõhtuse eeskirju ning ohutus- ja turvanõudeid, kasutab isiku- ja töökaitsevahendeid. Hindab töökeskkonna võimalikke riske (nt välistingimustes, valgustamisel libedal pinnasel, kõrguses, liikluses, sadamas, tehases, autorallil). Järgib valgustehnika eripäraseid ohutusnõudeid (nt valgustustehnika kinnitamine, valgustustehnika kaal ja konstruktsioon ning aluste stabiilsus). Töötamisel jälgib ja juhendab valgustusmeeskonna tegevust ohutusnõuete järgimisel. Probleemide ilmnemisel teavitab koheselt vahetat juhti.
9. Tugineb oma töös teadmistele elektrotehnikast ja füüsikast. Tunneb üldist paigaldustehnikat, elektriala tarvikuid, materjale ja tööriistu ning kasutab neid paigaldustöödel.
10. Järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulatsioone, nt organisatsiooni sisekorraeeskirja, ametijuhendit, organisatsiooni head tava, eetilisi tõekspidamisi. Teavitab meeskonda olulistest muudatustest.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-10042019-1.6/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Kalle Karindi, Focuspoint OÜ Anton Kulagin, vabakutseline valguskujundaja Olev Luhaäär, E&T OÜ Andres Sarv, SA Teater Vanemuine Margus Vaigur, SA Endla Teater, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	10.04.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	09.04.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3435 Muud kunsti- ja kultuurivaldkonna keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	

Inglise keeles	lighting operator; head of the lighting department; lighting designer
Inglise keeles	Senior lighting technician, level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	